

REALIZACE STAVEB A SÍDEL 1

1) Úvod do předmětu a základní informace:

- ing. Michal Pánek (A819, 224 35 48 33, panek@fa.cvut.cz, po 14-15h)
- ing. Milada Votrubová (A820, 224 35 48 30)
- Ústav stavitelství II – podklady na webu

2) Úvod do stavební technologie, pojmosloví:

vliv architekta na realizaci staveb

- návrh realizace stavebních procesů
- umístění objektů (budovy, dopravní a technické infrastruktury, objekty parteru) na pozemku investora
- členění objektů, uspořádání
- zapuštění objektu do terénu, suterény (hydroizolace, zatížení, stavební jámy, ...)
- dispoziční členění objektu (skelet, stěnový systém, ...)
- volba a uspořádání konstrukčně výrobních systémů (jedno-materiálový, kombinovaný, množství profesí, ...)

limity technologie staveb ovlivňující architektonicko-konstrukční tvorbu

- uspořádání staveniště a jeho okolí (vlastní pozemek, sousední pozemky, přístup z komunikace, ...)
- možnosti dopravy a dopravních tras na staveniště (profily komunikací, nosnosti mostů, podjezdy, poloměry, frekvence dopravy, ...)
- možnosti strojů a zařízení (zdvihací prostředky, zemní práce, obráběcí stroje, technologické opracování spojů, ...)
- možnosti použití pomocných konstrukcí (bednění, vzpěry a podpory, lešení, ...)
- manuální zručnost pracovníků (detaily, provedení, ...)
- technologické postupy pro zpracování materiálů a konstrukcí (technologické přestávky, suché vs. mokré procesy, ...)

investiční proces = souhrn lidských činností, zahrnující plánování, projektování, vlastní stavění, montáž provozních souborů i veškeré administrativní činnosti a výrobní procesy související, kterým vzniká stavba (projekt)

- proces od zrození myšlenky na zrealizování stavby, až do úplného uvedení do provozu

výrobní proces = postupná, cílevědomá přeměna materiálu, surovin a polotovarů ve výrobek (podmíněn účastí pracovních sil)

stavební proces = druh výrobního procesu, kterým vzniká stavba nebo její část (obecný pojem)

struktura stavebního prostředku

- **prostorová** (objekty, části, začátek a konec výstavby)
- **technologická** (činnosti vedoucí k dokončení díla, vazby činností, ohodnocení, pracnost, náklady na zhotovení, stroje)
- **časová** (časové a síťové plány)
- **staveništního provozu** (doprava, stroje, zdraví, požární ochrana, hygiena, ...)

zvláštnosti stavebního výrobku

- výrobek je nepohyblivý, pevně spojen se zemí
- složitý vlivem postupného zabudování různorodých materiálů a konstrukcí
- závislost na počasí a ročním období (především vliv mrazu, vlhkosti, deště, ...)
- doprava materiálů a konstrukcí (dopravní soupravy, způsoby dopravy různých prvků, ...)
- vyžaduje vždy samostatné projektové a inženýrské řešení
- dlouhodobý cyklus (od několika měsíců do řady let)

stavba = souhrnu stavebních prací včetně dodávek stavebních hmot a dílů a dodávek strojů a zařízení, který je prováděn zpravidla na souvislém místě a v souvislém čase za účelem vybudování nových základních prostředků (novostavba), nebo za účelem změny dosavadních základních prostředků (rekonstrukce, modernizace, adaptace, nástavba, přístavba a stavební úpravy)

- souhrn všech podmínek a vztahů potřebných k realizaci staveb (veřejnoprávní instituce a orgány, osoby, dotčené výstavbou)
- na realizaci je vydáno stavební povolení
- odpisy nákladů jen 2% (ze zbytku se platí daně ad.)

soubor staveb = vzájemně související stavby, jimiž se uskutečňuje rozsáhlá postupně prováděná investiční výstavba na souvislém území nebo ke společnému účelu na různých místech (velká sídliště, rozsáhlé průmyslové podniky, velké dopravní stavby apod.)

stavební objekt = prostorově ucelená nebo technicky samostatná část stavby, která plní vymezenou účelovou funkci
- pozemní, inženýrské, dopravní, parterové

provozní soubor = souhrn strojů a zařízení včetně jejich montáží a inventáře investičního charakteru, který slouží k zajištění dílčího samostatného technologického nebo netechnologického procesu a je uváděn do provozu v souvislém čase

- zrychlené odpisy nákladů (30-40%)

konstrukčně výrobní systém (KVS) = návrh konstrukce a její realizace

- způsob provedení
- návrh pracovního kolektivu
- návrh výrobních pomůcek, zařízení a potřebných strojů
- návrh pomocných konstrukcí (podpůrné kce, formy kcí, bezpečný přístup)
- zařízení staveniště
- nároky na dopravu
- návrh nároků na její přípravu a organizační zajištění

členění procesů z hlediska jejich skladby při realizaci stavebních výrobků

- **komplexní** (stavba, výstavbová část) => **objektový** (např. administrativní budova, kanalizace, ...) => **etapový** (část objektu, např. hrubá stavba, zastřešení) => **dílčí** (např. zdění, výkop stavební jámy) => **pochod** (zdění z 1. úrovně, zdění z lešení, zdění z 2. úrovně, ...) => **operace** (nanesení malty, kladení tvárnice, ...)

technologická etapa = je část konstrukce objektu

- tvoří ji konstrukce, vyráběné souhrnem prací na sebe technologicky a časově navazujících za využití shodných výrobních prostředků ...

procesy z hlediska místa jejich průběhu a vztahu k objektu

- **základní** (přímo na objektu)
- **přípravné** (tvorba konstrukce mimo objekt, panelový systém, ...)
- **pomocné** (většinou ve stavěném objektu, pomocné konstrukce, montáž a demontáž)
- **dopravní** (k objektu a do objektu)
- **přírodní** (zpravidla technologické přestávky, získání potřebných vlastností, např. tvrdnutí betonu)

vliv projektového řešení konstrukcí na návrh realizace

- složitost či jednoduchost uspořádání stavebního díla
- četnost výrobních prostředků
- druhovost pracovních kolektivů
- druhovost a množství nasazených strojů, zařízení a pomocných konstrukcí

základní fáze realizace objektového procesu

- **hrubá stavba:** *hrubá spodní* (základy, zemní práce, hrubá spodní stavba), *hrubá vrchní, nosné konstrukce opláštění* (zastřešení, obvodový plášť)

- **dokončení objektu:** *dokončení opláštění objektu* (zastřešení, obvodový plášť), *hrubé vnitřní konstrukce* (hrubé příčky, hrubé rozvody TZB, hrubé omítky, hrubé podlahy, hrubé podhledy), *vnitřní dokončovací konstrukce* (kompletace, ...)

- **zemní práce, základy, hrubá spodní stavba, hrubá vrchní stavba, zastřešení, obvodový plášť, hrubé vnitřní kce, vnitřní dokončovací kce**

členění prostoru stavby

- **stavba** => **objekt** (např. administrativní objekt) => **úsek** (např. dělení po podlažích) => **dílčí úseky** (např. sloupy a stropy) => **záběr** (menší části, např. uložení 40-60m³ betonu betonáři za jednu směnu)

- pracovní spáry ŽB umístujeme do míst s nejmenším namáháním (místo nulového momentu)

- u ŽB-kce je betonáž řídicím procesem a určujícím pro ostatní procesy (montáž bednění, uložení výztuže, demontáž bednění)

pracoviště

- prostor na objektu nebo v jeho těsné blízkosti, který je nutný pro produktivní a bezpečnou práci pracovního kolektivu

záběr

- část objektu, odpovídající minimální pracovní frontě daného procesu, probíhajícího alespoň podobu jedné směny

pracovní fronta

- potřebný prostor na objektu, odpovídající potřebě rozvinutí a ukončení pracovního procesu

pracnost

- množství vynaložené lidské práce na zhotovení určitého množství výrobků

- **Nh/m.j.** (např. Nh/m²-bednění, Nh/m³-betonáž, Nh/kg-výztuž)

pracovní proces

- nutná doba pro hospodárné splnění hledaného stavebního procesu

řídicí proces = etapový nebo dílčí stavební proces, který ovlivňuje rychlost ostatních procesů a tím v podstatě určuje rychlost realizace stavebního díla

- obvykle je to proces, který vytváří konstrukcemi výrobní prostor pro jiné dílčí procesy na objektu (vrchní stavba).

- proces, který zpravidla určuje předcházející a následující procesy (např. betonáž u monolitických ŽB-kcí)

řídicí technologická etapa

- u pozemních staveb je to hrubá vrchní stavba

stavební a montážní připravenost

- **stavební** = připravenost všech stavebních konstrukcí pro zahájení prací na KVS nebo technickém zařízení

- **montážní** = připravenost všech technických zařízení realizovaných montáží pro zahájení prací na KVS nebo technickém zařízení

stavební a montážní dokončenost

- **stavební** = dokončení provedení všech stavebních konstrukcí v jednotlivých KVS (=> realizace následujícího KVS/konečný KVS/řešení ochrany dokončeného KVS)

- **montážní** = dokončení provedení všech technických zařízení prováděných montáží

průběh investičního procesu

- **projekt stavby:** *investiční záměr* (architektonické studie, ...), *dokumentace pro územní rozhodnutí, územní rozhodnutí či souhlas, dokumentace pro stavební povolení, projednání, stavební povolení, dokumentace pro výběr zhotovitele* (začíná se ve stejné době jako dokumentace pro stavební povolení, navíc obsahuje ceny, termíny apod.), *smlouva o dílo se zhotovitelem*

- **realizace stavby:** *dokumentace pro provedení stavby, příprava stavby, fyzické provedení všech objektů, převzetí stavby investorem, kolaudace stavby*

- **uvedení stavby do provozu:** *odstranění závad, zkušební provoz, doladění systémů* (softwaru, nastavení apod.), *záruční lhůty*

3) Společné informace pro jednotlivé TE + ostatní

A) Schéma postupu výstavby pozemního objektu

- členění na dílčí části (úseky, záběry)

- učení směru postupu po úsecích a záběrech

- rozmístění a postupu hlavních stavebních strojů

směry postupu

- **horizontální:** u spodních podlaží-zemní práce, základy; horní podlaží-střechy, krovy

- **horizontálně vzestupný:** A1, B1, A2, B2, A3, B3, ...; výhoda je rovnoměrné zatěžování podloží, především pro objekty s dilatacemi a pro soubory objektů

- **vertikálně vzestupný:** A1, A2, A3, ..., B1, B2, B3, ...; výhoda je možnost pracovat na hotové části A, riziko přerušování procesů, především pro hrubé vnitřní konstrukce
- **vertikálně sestupný:** pro provádění příček, provádění podlah
- **stupňovitý:** především pro montované opláštění

B) Kotevní techniky a prostředky

kotvení - druhy kotev

- **rozpěrné:** vyvrtání otvoru (beton, cihly; příklepová vrtačka a korundový vrták) => vyčištění otvoru vyfoukáním (!) => vložení kotvy (vsunutí) => utažení a rozepření kotvy
- **vtloukané:** vyvrtání otvoru (na čistou hloubku! - pevné dno otvoru) => kuželový výřez => vyčištění vyfoukáním => vložení kotvy => vtlučení objímky na klín narážecíkou
- **chemické:** *do konzistentního materiálu* (beton, cihly, párobeton)-vyvrtání otvoru => vyfoukání => čištění kartáčkem => vyfoukání => vtlačení chemické malty => vložení kotvy => montáž (po vytvrdnutí chemické malty – 25-360 minut dle teploty); *do děrovaného materiálu* (např. Porotherm)-vyvrtání otvoru => vložení kovového síťového pouzdra => vtlačení chemické malty pistolí => vložení kotvy => montáž
- **plastové (hmoždinky):** *pro párobeton*-kroucení=>vytvoření žmolku; *pro párobeton*-se závitem (vrtání bez příklepu); *klasická*-roztahování konce; *pro desky* (sádrokarton, OSB, ...)-rozpěrné s křídélky; *pro desky*-kroucení=>vytvoření žmolku

vstřelování

- na ústupu, odstup od krajů nosných materiálů; *do betonu* (odstup cca 80mm)-předvrtání => vložení hřebu => vstřelení (nutno na první pokus!, dnes i vstřelení přímo do výztuže); *do oceli*

C) Zdvihací prostředky

- **jeřáby:** *věžový montovaný* (založení na terénu-na jeřábové dráze, založení na základu v zemi-piloty i patka), *samostavitelné věžové jeřáby*, *mobilní* (velice variabilní, dražší strojořadina, větší únosnosti)
- **výtahy, vrátky**

4) Hrubá spodní stavba:

A) Zemní konstrukce

B) Základy

C) Konstrukce hrubé spodní stavby

základní rysy

- přímo spojené se zemí
- obdobné technologické postupy
- složité konstrukce a náročné na kvalitu provedení (vlivem kontaktu se zeminou a zemní vlhkostí, omezený přístup pro opravy)
- dlouhá doba realizace (dáno složitostí, nároky na kvalitu)
- vzájemné prolínání časem a prostorem
- závislost na počasí a ročním období (kardinální)
- vyšší nároky na ochranu životního prostředí během výstavby a BOZ
- vyšší rozpočtové náklady

možnost ovlivnění

- snížení rozsahu zemních prací
- snaha o vyrovnanou bilanci zemin
- dispoziční uspořádání všech stavebních objektů
- tvarem a obrysem spodní stavby
- zohlednění hladiny spodní vody (nejlépe nad úrovní HPV, minimalizace nutnosti hydroizolace proti tlakové vodě)
- výběr vhodných KVS základů, hrubé spodní a hrubé vrchní stavby

A) Zemní konstrukce

- odstranění stromů a keřů
- sejmutí ornice } dohromady tvoří samostatný stavební objekt! (přípravná TE)
- srovnání terénu

- vytěžení stavební jámy rýhy nebo šachty zemními stroji nebo ručně

- rozpojování těžko těžitelných zemin (odstřel)
- zásypy, násypy
- doprava vytěžené zeminy na skládku
- zpětná doprava zeminy na zásypy a násypy
- úprava zeminy a ornice na skládce
- ošetřování ornice (do výšky 1m-biologické důvody, vlhčení, obracení)
- zajištění stavební jámy, rýhy nebo šachty
- odvodnění stavební jámy, rýhy nebo šachty
- snižování HPV

průzkumy potřebné k návrhu zemních kcí (výkopové práce, základy, hrubá spodní stavba)

- **geologický:** *druhy a rozvrstvení zemin, únosnost, těžitelnost (7 tříd), soudržnost (soudržné – skály, jíly, spraše; méně soudržné, nesoudržné – písky, štěrkopísky, štěrky; vliv na návrh stabilizace stavební jámy), lepidivost (typ zeminy + voda)*
- **hydrogeologický:** úroveň HPV a její kolísání, vydatnost, agresivita
- **hydrologický:** úroveň hladiny vodních toků a nádrží, kolísání jejich hladin z hlediska ročních období a pravděpodobnost záplav
- **archeologický:** předpoklad archeologického naleziště v místě staveniště, návrh provedení archeologického průzkumu

figury zemních prací

- **rovina:** vodorovná, svah
- **jáma:** šířka > 2m
- **rýha:** šířka < 2m
- **šachta:** půdorysně < 36m², převládá rozměr hloubky
- **tunel:** vodorovný nebo šikmý, ražený nebo kopaný
- **vrt:** vrtání, převládá hloubka, kruhový profil, vertikální i horizontální, přímý i nepřímý (např. horizontální přímo z povrchu)

zajištění stavební jámy

- **svahování:** úhel vnitřního tření zeminy, rozšiřování jámy, více zemních prací, hutnění zásypů
- **roubení:** možné demontovat, *příložené* (pro soudržné zeminy, odtěžení jámy/rýhy a následné přiložení, pažení = plocha ve styku se zeminou, vzpěry, sloupky, rozpěry), *zátažné* (méně soudržné zeminy, území se zátěží, provádění po částech), *hnané* (nesoudržné, nejprve vehnat pažení, vytěžit zeminu, zajistit, vehnat pažení, ...), *záporové* (nesoudržné, území se zátěží, vyvrtání otvorů, beranění profilů „I“/svažené 2 „U“, odtěžení, vložení pažin, klínování pažin, kotvení, odtěžení, ..., krátká životnost)
- **podzemní stěny:** *štetové* (ocelové štetovnice, beranění do země, spojování zámek, před výkopem, dočasné zabránění pronikání vody, možné demontovat), *pilotové s rozestupem* (soudržné zeminy, malé zatížení území, provedení pilot, odtěžení zeminy, natažení pletiva, betonáž, neřeší HPV), *pilotové tangenciální* (méně soudržné zeminy), *pilotové s přesahem* (nesoudržné, velké zatížení území, provedení pilot z prostého betonu, při tuhnutí provedení pilot z ŽB, odtěžování s kotvením), *stěny prefabrikované* (vytěžení zeminy-drapákové rypadlo, uložení prefa-prvku do rýhy), *monolitické stěny* (v lehce/těžce rozpojitelných zeminách, vodící zídky, drapákové rypadlo/hydrofréza, betonování s rukávem-padání betonu maximálně z výšky 1m, kotvení)

ochrana stavební (základové) spáry

- ponechání nějakého množství zeminy (odtěžení před prováděním kcí)
- 20 cm pro chůzi, 50 cm pro pojezd automobilů, 80 cm před mrazem

odvodnění

- **odvodnění stavební jámy od povrchové vody:** spádování terénu ke kopaným studnám, možnost přečerpávání kalovým čerpadlem v kombinaci s usazovacími nádržemi
- **odvodnění stavební jámy od podzemních vod-snižování HPV:** *studny* (vrtání studny mimo obvod stavby, odčerpávání, pro soudržné zeminy); *čerpací jehly* (pro nesoudržné zeminy)

zemní práce v zimním období

- situovat zemní práce mimo zimní období
- **těžení v mrazu** (mění se zatřídění těžitelnosti zeminy, rozdílná technika, ohřev zemin, vyšší náklady)

ochrana životního prostředí během výstavby

- ochrana ovzduší před exhalacemi (především doprava, prodloužení výstavby, doprava na stavbu mimo špičky, ...)
- ochrana ovzduší před prachem (suché jíly, kropení, přeprava nákladními vozy – překrývání)
- ochrana vodních toků
- ochrana spodních vod (kontaminace ropnými produkty – PHM, oleje; tankování techniky přímo na staveništi, skladování PHM)
- ochrana odpadních vod (přečerpávání spodních vod, ...)
- ochrana před hlukem a vibracemi (normy a předpisy, hlukové parametry strojů, vzdálenosti objektů, budování protihlukových stěn; hutnění zásypů a násypů, nesmí ohrozit samotné staveniště ani okolní objekty)
- ochrana zeleně (odstranění ornice a keřů, stromy dostat mimo staveniště)
- nakládání s odpady (skládkování, zemina, obaly, ...)

nároky na zařízení staveniště

- plochy pro skladování zeminy a ornice
- plochy pro očišťování automobilů před výjezdem ze staveniště (mechanické, mytí – čističky a usazovací nádrže, přečištění)
- nepotřebujeme zpravidla elektrickou energii

kontrola zemních prací

- na základě geologických map a sond
- kontrola únosnosti základové spáry (prověření únosnostních parametrů zemin)
- kontrola tvaru a umístění výkopových figur
- kontrola ochrany základové jámy

stroje pro zemní práce

- **dozery:** hrubé terénní práce, těžení terénu po vrstvách
- **rypadla:** s hloubkovou lopatou (rýpaní zeminy pod sebou, nejčastější), s výškovou lopatou (těžení zeminy před sebou, větší objemy), s drapákem (pro těžení v šachtě, nakládání)
- **grader:** radlice uprostřed, schopnost kopírování terénu, především pro silniční stavby, přesné terénní práce)
- **skrejpr:** hnutí a sbírání
- **vrtné soupravy:** provádění vrtů a pilot, pro bezvýkopové technologie
- **beraní soupravy**
- **nakladače:** neslouží k těžení; nakládání a vykládání zeminy
- **dumper:** pro převážení velkých objemů zemin
- **vibrační válec:** pro hutnění zemin (po vrstvách – 30 cm) vs. hutnění časem (slehnutí)
- **hutnicí vibrační stroje:** válce, pěchy, ...

B) Základy

- **plošné:** *pasy železobetonové* (výkop => podkladní beton => bednění => výztuž => zpevnění => betonáž => odbednění => zásyp; provedení inženýrských sítí-vždy v chrániče, před nebo při bednění), *pasy z prostého betonu* (přímo do výkopu, tolerance výkopu, odsávání cementového mléka na krajích výkopu, šířka podle rypadel), *patky* (jednostupňové, dvoustupňové, kónické), *desky* (vždy provedení podkladní vrstvy, pracovní nebo dilatační spáry musejí být dotěsněny)
- **hlubinné:** *pilíře* (přenáší zatížení pouze plochou paty), *piloty běžné* (40-60cm), *velkopřůměrové piloty* (od 60cm), *mikropiloty* (perforované ocelové trubky vyplňované betonovou směsí), *studně*, *kesony*, *piloty s výpažnicí* (společně s vrtáním vrtnou soupravou se ukládá ocelová trubka, uložení armokoše jeřábem, betonování s rukávcem), *piloty s bentonitem* (bentonit=směs jílu, pro soudržné a méně soudržné zeminy, vrtání a zalévání bentonitovou směsí, zamezení průsaku, armování, betonování odspoda a vytlačování bentonitu-odčerpání, odsekání posledního metru)

práce v zimním období

- situovat práce mimo zimní období
- vyhřívání a přikrývání

autorský a technický dozor

- kontrola podkladních vrstev pod základovými konstrukcemi
- kontrola tvaru a umístění základových kcí
- kontrola a přejímka výztuže (počet profilů, průřezy profilů)
- kontrola kvality betonu

C) Konstrukce hrubé spodní stavby

- **nosné kce:** *opěrné zdi* (přenesení zatížení od zeminy sama o sobě), *suterénní stěny*, *podchytávání sousedních objektů*, *nosné kce podzemních podlaží*
- **nenosné kce:** *podkladní a vyrovnávací vrstvy*, *podkladní betony*, *anglické dvorky*, *drenážní systém*, *zemní rozvody ZTI* (ležatý rozvod kanalizace!, ...), *vodotěsné izolace*, *tepelné izolace*, *radonové izolace*, *ochranné kce vertikálních izolací*

vliv způsobu provádění suterénních stěn na velikost stavební jámy

- pas a patka, provedení stěny, lešení, izolace z vnější strany, ochrana
- pas a patka, přízdívka, izolace na přízdívku, provedení stěny

práce v zimním období

- situovat práce mimo zimní období
- neprovádět živичné izolace za mrazu
- betonáž, zdění, svařování obloukem jako u nosných kcí

autorský a technický dozor při provádění konstrukcí

- kontrola nosných kcí
- kontrola jednotlivých postupně zakrývaných vrstev
- tlakové zkoušky rozvodů ZTI uložených v zemi
- kontrola vodotěsných izolací (penetrační nátěr, přebírat vždy po vrstvách)
- kontrola provedení tepelných izolací
- kontrola radonové izolace
- drenáže a drenážní vrstvy

BOZ při zemních pracích

- nařízení vlády 591/2006 Sb., vyhláška 499, zákon 309

Požadavky na BOZ při práci na staveništích

- **příloha 2:** minimální požadavky na BOZ při provozu a používání strojů a nářadí
- **příloha 3:** *organizace práce a pracovní postupy, příprava před zahájením* (vytyčení infrastruktury, určení rozmístění výkopů, určení způsobu těžení, určení způsobu zajištění stěn, určení způsobu zabezpečení okolních staveb, určení opatření k zabránění přítoku vody na staveniště), *zajištění výkopových prací* (výkopy v zastavěném území-zábradlí ve vzdálenosti větší než 1,5m od hrany výkopu, okraje nesmí být zatíženy 0,5m od hrany výkopu, zřízení výstupu a sestupu pomocí žebříků, schodů či ramp-opatření proti sklouznutí při stoupání větším než 1:5 - lišty či záložky), *provádění výkopových prací* (zajištění stávajících inženýrských sítí, ochrana při těžení zeminy, nepohybovat se v ohroženém prostoru, zhutňování prováděno tak aby nebyla narušena stabilita stěn výkopu či vedlejších objektů), *zajištění stability stěn a výkopů* (zajištění proti sesutí, zajištění stěn roubením apod., nevstupovat do prostoru nezajištěných stěn, minimální šířka výkopu pro vstup je 0,8m, další rozměry výkopů a jam dle typu a způsobu práce), *svalování výkopů, zvláštní požadavky na zemní práce ovlivněných zmrzlou zeminou, ruční přeprava zemin*

5) Hrubá vrchní stavba

- řídicí technologická etapa (ovlivňuje způsob provedení a návrh předchozích i následujících etap)
- přesnost provedení má vliv na další kce (vysoké nároky)
- práce ve výškách (nároky na dopravu a nároky na BOZ při práci ve výškách)

A) ŽB monolitické KVS

B) Montované KVS (dřevěné, ocelové, ŽB)

C) Zděné KVS

D) Kombinace

A) ŽB monolitické KVS

procesy železobetonových monolitických KVS

- **základní:** *armování* (běžné armování, osazování výztužných sítí a armokošů), *betonování*
- **přípravné:** *výroba armokošů a sítí*
- **pomocné:** *bednění a odbednění vs. ztracené bednění, prvková montáž vs. bloková montáž* (přípravný proces montáže bloků)

- **přírodní:** *tuhnutí a tvrdnutí betonu* => technologická přestávka
- **dopravní:** na stavenišťě, na staveništi, do objektu

Bednění

- **prkenné:** dříve, z jednotlivých prken
- **deskové:** nejvíce vodotěsné překližky
- **systémové:** speciálně průmyslově vyráběné bednění deskové a rámové, specializované firmy (Doka, Peri, Meva, Paschal, Frank, Is-Noe, ...)

- **prvková montáž:** z jednotlivých prvků, vliv na dobu výstavby, přesnost v mm, ceny 6000-12000Kč/m², poměrně snadná manipulace; první stěna bednění => výztuž => druhá stěna bednění => betonáž; výztuž => bednění obou stran => betonáž; prvky s rámy (ocelové, dřevěné, kombinace), desky, spínací šrouby

- **bloková montáž:** ze systémového bednění, *stěnové bednění* (minimálně 10x použitelné na jedné stavbě, velice běžné, šířka do 6m, výška do 12m, manipulace zdvihacím zařízením), *bednění sloupů* (různá variabilita tvaru, systémové, jednorázové, přírubové kruhové), *stolové bednění* (pro stropy pravidelných rastrů, použití jednoho stolu min 10x, nutnost možnosti vyvést stůl mimo objekt, manipulace pomocí jeřábu s „kachním zobákem“), *překládané bednění* (pro vertikální kce, kotvení do konstrukce pod realizovanou kci, propojení s lávkami, především pro inženýrské a průmyslové stavby, je třeba jeřáb), *šplhavé bednění* (teleskopický a hydraulický mechanismus zvedání, pro rovné i šikmé stěny a pro stěny se zalomením, kotvené do konstrukce pod realizovanou kci), *pojízdné bednění* (pro vodorovné bednění), *tunelové bednění* (dnes se už neužívá), *bednění stropů* (stojky, průvlaky, trámky, desky; stojky v jednotlivých podlažích nad sebou)

- **podpůrné konstrukce po odbednění:** jednoduché, složité příhradové, přímé i šikmé vzpěry, stojky pro stropy (přenášení zatížení na vzpěru)

- **bednění s padacími hlavami:** stojky s hlavicí s plochou tvořící bednění stropu, padací hlavy pro osazení průvlaků a trámek bednění, při odbedňování spuštění hlav a rozebrání bednění mimo stojek, velice úsporný systém, proces odbednění je rozdělen na dva dílčí procesy

pomocné kce a zařízení

- zdvihací prostředek: **jeřáb** (montážní a dopravní)
- pomocné plošiny, lávky stojky, žebříky, vzpěry (stabilita bednění, bezpečný přístup)
- plocha pro skladování
- plocha pro ošetření bednění (očištění od zbytku betonu, natírání odbedňovacími oleji=>možnost kontaminace půd!)

odbednění: *nezatížené vertikální konstrukce* (po zahájení doby tvrdnutí, udrží svůj tvar, nesmí být zatěžována), *zatížené vertikální kce* (podle zatížení, po nabytí požadované pevnosti, od 70% pevnosti), *horizontální kce* (po nabytí 70% pevnosti betonu, opětovné postavení stojek=podstojkování)

- odbednění schvaluje statik

provádění v nepříznivých podmínkách (déšť, vítr, mráz ale i slunce) a v zimním období

- bednění nevyžaduje speciální požadavky, pouze s ohledem na bezpečnost pracovníků

BOZ

- ošetřování bednění odbedňovacími oleji musí být prováděno v místě zabraňujícím kontaminaci zeminy

kontrola

- tvar (těžké úpravy ŽB-KCÍ)
- struktura bednicích prvků (v případě, že je železobeton jako pohledový)
- umístění
- pevnost bednění (především podbednění stropů, přenést zatížení od výztuže a mokrého betonu =>2700-2800kg/m³)

Armování (vyztužování)

- z prutů vs. ze sítí

- prvková montáž po prutech
- montáž ze sítí (spojování nebo překryv sítí)
- montáž armokošů (vyráběny mimo objekt-na staveništi)

- **distančníky** (plastové, betonové, kovové, z betonářské oceli) pro krycí vrstvy
- spojování výztuže vázácím drátem

pomocné kce a zařízení

- zdvihací prostředek: **jeřáb** (montážní-armokoše a dopravní)
- pomocné plošiny, lávky, stojky, žebříky, vzpěry (stabilita výztuže, bezpečný přístup)
- plocha pro skladování (přivezeno na stavbu nařezané a naohýbané)

provádění v nepříznivých podmínkách (déšť, vítr, mráz ale i slunce) **a v zimním období**

- svařování nesmí probíhat za mokra
- svařování při teplotách nižších než -10°C
- s ohledem na bezpečnost pracovníků

BOZ

- neklade zvýšené nároky na ochranu životního prostředí
- nakládání s odpady (po řezání výztuže odpad recyklován skrze sběrné dvory)

kontrola

- druh výztuže (tvar, profily-možno odlišit pohledem!)
- rozmístění podle projektu
- spojení výztuže
- kontrola vzdálenosti uložení výztuže od bednění (krycí vrstva)

Betonování (betonáž)

- **doba zpracovatelnosti:** od přidání vody do směsi písku a cementu, podle cementu a přísad, 1-2h
- **doba tuhnutí betonu:** vznik krystalické struktury betonu, rozhodující pro kvalitu betonu, podle cementu a přísad, 6-12h
- **doba tvrdnutí:** do nabytí výpočtové pevnosti, 28dní

výroba betonové směsi

- *v centrálních betonárnách* (přesné dávkování betonu): horizontální a vertikální betonárny
- *ve staveništních betonárnách* (u výjimečných staveb)

doprava na stavbu

- automixy: 6 (nejčastější) - 18m³
- přidání přísad pro prodloužení doby zpracovatelnosti
- přidání vody těsně před vysypáváním z automixu

uložení betonu

- **doprava do bednění:** *jeřábem v koších* (i s plošinou pro pracovníka, 0,75 – 2m³, 150kg, nutnost jeřábu!!, spíše pro vertikální kce); *čerpádem* (automobilová, závěsná, 100-200m do výšky, 300m do dálky, výsuvné podpory-snížení těžiště, pro velké objemy, spíše pro vodorovné kce); *(výtahem; vrátkem; po kolečkách)*
- **samotné uložení:** *hadice, šupna* (korýtko kovové či dřevěné), *rukávec pro násypné koše*; maximálně z 1m volným pádem

hutnění betonové směsi

- odstranění vzduchových bublin!
- *ponornými vibrátory* (pro stropní kce)
- *příložné vibrátory* (pro stěny, počítat s pevností bednění-přenést vibrace)
- *vibračními latěmi nebo hladítky* (ruční i strojní)
- *vakuováním* (plachta a vývěva)
- *propichováním* (především pro sloupy)

rovnání betonové směsi

- stahovacími latěmi, ručními hladítky, vibračními latěmi nebo lištami

ošetřování betonu

- *kropení* (proti vzniku trhlin, především za horkého počasí, v průběhu 3 dnů)
- *překrývání geotextiliemi* (kropení pak přes textilií-textilie slouží jako „mokrý houba“)
- *zakrývání* (ochrana před vlivy počasí – déšť, slunce)

pomocné kce a zařízení

- zdvihací prostředek: **jeřáb** (montážní-armokoše a dopravní)
- pomocné plošiny, lávky, stojky, žebříky, vzpěry (bezpečný přístup)
- plocha pro betonárnu
- plocha pro čerpadlo betonu
- plocha pro vysypávání betonové směsi (místo pro automixy)

provádění v nepříznivých podmínkách (déšť, vítr, mráz ale i slunce)

- krytí čerstvého betonu před dopadajícím deštěm
- do +5°C (s ohledem na roztažnost vody)

provádění v zimním období

- použití rychle tuhoucích cementů (první předpoklad pro zimní období!, velká počáteční pevnost)
- přidání nemrznoucích přísad do betonové směsi (pouze za mrazu!)
- vyhřívání kameniva (60-70°C)
- přikrývání kci
- vyhřívání kce (zveně topidly, pod zakrytou kci vhánění teplého vzduchu, odporovým drátem přímo v kci)

BOZ

- výplach zařízení od betonové směsi na určených místech
- recyklace odpadů

kontrola

- konzistence betonové směsi (čím méně vody tím větší pevnost) – sednutí vs. rozlití kužele
- **pevnost betonu:** *destruktivní* (krychelná/trámečková-odebrání vzorku a zrání ve stejných podmínkách=>zkouška), *nedestruktivní* (pevnost betonu na povrchu, Schmidtovým kladívkem/ultrazvukem)

B) Montované KVS (železobetonové, dřevěné, ocelové)

- **doprava rozměrných prvků:** *zvýšené nároky na dopravní prostředky, nároky na dopravní trasy* (rozměry průjezdu, šířka, poloměry otáčení, únosnost mostů, „přeprava vzduchu“)
- **skladování pouze v poloze zajišťující stabilitu prvku** (i při dopravě)
- **montáž pomocí montážních prostředků** (jeřáb)

- **přípravný proces:** výroba ve výrobě, doprava
- **základní proces:** montáž
- nejsou technologické přestávky

- **pomocné konstrukce:** dočasné přejímání stability osazených prvků (proti pádu, přesné osazení); *vzpěry a táhla* (přesná stabilizace prvku), *montážní věže a jehly* (pro haly a konzoly)
- pomocné kce umožňující přístup k závěsům a k spojovacím uzlům
- ochranné kce nutné pro bezpečný pohyb pracovníků

druhy montáží

- **prvková montáž:** ŽB, ocel, dřevo
- **bloková montáž:** pro ocelové nebo dřevěné kce; zdvihem, zásunem, překlopením, sklopením

směr postupu montáže

- **zahájení montáže:** místo, kde je nejdříve zajištěna prostorová stabilita kci (minimalizace pomocných kci, menší náročnost)-*vetknuté kce/místo styku příčných a podélných stěn/komunikační jádra*
- **postup montáže:** postupně zajišťujeme konečnou stabilitu provedených kci

montážní předpis

- místo zahájení montáže

- směr postupu montáže (určení jednotlivých prvků)
- časový sled montážních záběrů (včetně prací nad sebou)
- nasazení a pohyb mechanizačních prostředků
- řešení bezpečného přístupu pracovníků ke stykovým uzlům
- zabezpečení pracovníků proti pádu

BOZ

- prvky osobní ochrany-zachycení pádu pracovníka

železobetonové

- suchá montáž
- spojování výztuže svařováním (rozhodující profese je tedy stavební zámečník s oprávněním svářet)
- zálivkový beton jen jako doplněk
- možnost montování ve více úrovních
- prokládání prvků dřevěnými hranoly by mělo být provedeno umístěním nad sebou
- **polomontované:** *panelové prvky* (odlehčení, vlastní tuhost daná profilem, bez podepření, princip ztraceného bednění); *filigránové desky* (princip ztraceného bednění, podepření stojkami, snížení hmotnosti prvků=>zatížení dopravních prostředků a komunikací, fungují jako spojitý nosník)

ocelové

- **prvková montáž**
- **bloková montáž:** *zdvihem* (montáž na úrovni země, nutnost zajištění rovny plochy pro montáž, zdvižení na pomocných pilonech-ne jeřáb!, podepření, možnost maximální kompletace-lávky, rozvody, ...); *zásunem* (např. pro mostovky); *překlápěním* (i pro dřevěné, montáž tuhého rámu ve vodorovné poloze, zvedneme jeřábem do svislé polohy); *sklápěním* (vodorovné kce provedené na svislo a následné sklopení)
- spojování svařováním (kontrola každého nosného svaru ultrazvukem nebo rentgenem)
- spojování šroubováním
- spojování nýtováním (zastaralé, historický způsob)

dřevěné

- **prvková montáž:** *lehký skelet* (především fošny, skelet tvořící stěny, spojování tesařsky, hřebíky, styčnickové desky, vždy založení na prahu, systém s USA-rozměry na základě průmyslové výroby, do 2 podlaží, není třeba zdvihací prostředek, stojiny a paždíky); *těžký skelet* (zdvihací prostředek, těžší prvky, často viditelné, ochrana před poškozením, spoje průmyslově vytvářené, spojování tesařsky-např. tradiční spoje na dubové kolíky!, spojování závitovými tyčemi a maticemi, systémy do 4 podlaží, ztužující prvky); *stěnový systém* (z lepených desek, 3-7vrstev, 5-20cm-statika, akumulace a požární odolnost, KERTO, KLH, montování směrem k tuhosti kce, průmyslově vytváření otvorů, možnost vykonzolování), *stěnový systém srubový* (lepené, hraněné a profilované prvky, tesařské spoje průmyslově, lešení)
- **dílcová, panelová montáž:** *dílcový stěnový systém* (K-Control, OSB_PS_OSB, maximálně 2 podlaží, ruční manipulace), *panelová montáž* (stěny z lehkého skeletu, velká míra individualizace, výroba ve výrobně-manufakturně i linkově, osazení plášťů, izolace, „husích krků“ apod., vlastní montáž pomocí zdvihacích prostředků, pomocné závěsné prvky, rychlá montáž)

C) Zděné KVS

- sestavování z jednotlivých prvků
- keramické (malta)
- pěnosiilikátové (tmel)
- betonové (na maltu, ztracené bednění)
- ruční skládání
- **tvarování:** sekáním, řezáním (elektrické i ruční korundové pily), uvažovat už při návrhu modulaci!
- spojování
- práce ve výšce z lešení
- stěna_pracovní prostor (600mm)_skladovací prostor_manipulační prostor (1100-1200mm)
- **zdění úrovní:** vždy z interiéru, kozové teleskopické lešení
- **zděné stěny:** položení izolace (možnost napojení na vodorovné izolace podlah) => srovnání podkladu => osazení krajních prvků (vodováha) => skládání mezilehlých tvárnic (podle provázku)

- **skládané stropní konstrukce:** osazení trámů => stojky a podpory => skládání tvárnic => zmonolitnění
- **spřažené stropní kce**

- dopravování prvků na paletách (na stavbu i do objektu)

- **systémové ztracené bednění:** *betonové tvárnice, systém Velox* (štěpkocementové desky, spojování ocelovými sponami, založení v rohu, výrazná přesnost, úspora času a pracovníků, variabilita) ad.

BOZ

- lešení od 1,5m s osazeným zábradlím

nároky na zařízení staveniště

- plochy skladování v závislosti na předzásobení prvky
- plochy pro sila na maltu
- plochy pro míchačky
- zachování pracovního prostoru šířky min 600mm

provádění v nepříznivých podmínkách (déšť, vítr, mráz ale i slunce)

- zdění do teploty +5°C
- případné ohřívání kcí

kontrola

- kontrola spár – provázání
- kontrola křížení stěn – provázání, prostorová tuhost
- kontrola rovinnosti a svislosti – 2m kalibrovaná lať, dány tolerance +-5mm

6) TE následující po TE hrubá vrchní stavba (, která nemusí být nutně dokončená) a jejich rysy

- **zastřešení**
- **obvodový plášť**
- **hrubé vnitřní kce:** hrubé příčky, hrubé rozvody TZB, hrubé omítky, hrubé podlahy, hrubé podhledy

vytvoření prostoru pro nástup TE

- **vytvoření prostoru nosnou konstrukcí:** vytvoření volného prostoru, únosnost kcí pro zatěžování, zajištění bezpečnosti pro provádění prací, zajištění plynulého proudu TE (proces nepřerušovaný, u výškových staveb postupné provádění pater, nosné kce s předstihem!)
- **pro zimní období:** *provedení hydroizolace střešního pláště (definitivní-parotěsná izolace jako hydroizolace, výhodné; provizorní), uzavření obvodového pláště (definitivní konstrukce, provizorní konstrukce, kombinace), vytápění objektu (definitivní-provedení kotelny!, provedení rozvodů, osazení otopných těles; provizorní-provizorní zdroj, rozvody i otopná tělesa; kombinace)*

základní rysy těchto TE

- vytvoření prostoru pro provedení těchto technologických etap nosnou kcí
- různorodé konstrukčně výrobní systémy
- vzájemné prolínání dílčích procesů (vodotěsná část střechy => zajistit odvodnění => vpust' => kanalizace)
- vzájemné vytváření prostoru pro provádění dokončovacích a kompletačních kcí

způsoby jak ovlivnit tyto TE projektovým řešením

- řešením s minimální vzájemnou závislostí na provedení jednotlivých prací
- sjednocení KVS těchto TE a TE hrubé vrchní stavby => snížení nároků na staveniště, zkracování lhůt, zjednodušení
- rychlé opláštění budovy => eliminace povětrnostních vlivů, snazší další práce (snížení vlhkosti, snadnější vysychání, lepší tepelné podmínky, ...)

pomocné kce a zařízení, doprava materiálu do objektu

- **lešení:** drahé, provizorní zastřešení v zimě, venkovní až když zevnitř provádět nemůžeme, vždy stabilní a zavětrované; *výškové-kolem objektu, spojení na žabky nebo zavěšení na trny; prostorové-pro podhledy, založení lešení*

na rektifikovanou patku; *pojízdné; částečně vykonzolované; celoplošné; kozové-zdění z interiéru, podlahy*: dřevěné, z lehkých kovů-perforované; **montážní a pracovní plošiny**

- **montážní prostředky a doprava do výšky**: *jeřáby* (viz výše), *vrátky, výtahy* (nákladní/osobo-nákladní, kabina na příhradových nosnících, *plošiny montážní* (pro obvodový plášť prováděn z exteriéru, teleskopické, zavěšené)

BOZ

- zákon 309/2006 Sb. Zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- nařízení vlády 591/2006 Sb. Požadavky na bezpečnost a ochranu...
- nařízení vlády 362/2005 Sb. Požadavky na bezpečnost a ochranu při nebezpečí pádu z výšky a do volné hloubky

BOZ při provádění kci v těchto TE (ve výškách a nad volnou hloubkou)

- ochrana proti pádu – od 1, 5m výšky
- **ochranné kce**: *ochranné zábradlí* (horní tyč, střední tyč, zarážka-15cm, sloupek, minimální celková výška 1100mm, naklonění max. 15°), *ochranné ohrazení, ochranné lešení, ochranný poklop/záklop* (proti pádu do volné hloubky prostupem, zarážky proti posunu do stran)
- **záchytné kce**: už nezabrání pádu, ale zachytí; *záchytné ohrazení* (už v místě pádu), *záchytné lešení, záchytná síť, záchytná stříška*
- **osobní zajištění**: pracovník by měl být na dvou na sobě nezávislých lanech; *pracovní polohovací pás, sedací postroj, zachycovací postroj, lana, karabiny*
- **nepříznivé počasí** (bouře, déšť, sněžení, námraza, čerstvý vítr nad 8 m/s, dohlednost menší než 30m, teplota nižší než -10°C) => **přerušeni výškových prací**

dočasné stavební kce, lze považovat za bezpečné tehdy, pokud:

- a) jsou založeny na dostatečně únosném terénu nebo na kci jejíž únosnost je staticky prokázána
- b) nosné součásti jsou zajištěny proti podklouznutí buď připevněním k základové ploše, nebo jiným způsobem s odpovídající účinností, který zajišťuje stabilitu lešení, pojízdná lešení jsou zajištěna vhodným zařízením proti náhodnému pohybu během práce
- c) jsou provedeny tak, aby tvořily prostorově tuhý celek zajištěný proti lokálnímu i celkovému vybočení, posunutí nebo překlopení
- d) jsou dostatečně pevné a tuhé ve všech směrech

staveništní provoz a řešení staveništního provozu

- v úrovni přípravné fáze investičního procesu (projektant)
- v úrovni realizace stavby (zhotovitel stavby)

- řešení vztahů a vazeb staveništního provozu ve vztahu k účastníkům výstavby – stavebník (investor) – jeho jménem se žádá o stavební povolení, stavební úřad, všichni sousedé, správci inženýrských sítí, úřady, dopravní podnik, odbor životního prostředí, ...

- řešení vztahů a vazeb staveništního provozu v průkazu realizovatelnosti stavby

- řešení vztahů a vazeb staveništního provozu v zadání podmínek pro zhotovitele stavby

- **potřeby záborů staveniště pro provedení stavby**: *trvalé záборы* (po převážnou dobu výstavby, oplocení neprůhledné 1800mm); *dočasné záборы* (po krátkou dobu výstavby mimo trvalý zábor, pro provedení stavebních objektů mimo trvalý zábor – sítě, přípojky, terénní úpravy, ...)

- **určení ploch staveniště výrobních, montážních, skladovacích, sociálního zařízení a kanceláří**: *výrobní* (všude); *montážní* (všude); *skladovací* (záleží na možnostech staveniště); *pro stroje a zařízení* (i plocha pro montáž strojů a zařízení); *staveništní komunikace* (omezení rizikovosti, zpevněná komunikace => déšť_bahno/sucho_prach, navazují na dopravní systém, vjezd a výjezd-šíře cca 3m, pokud možno výjezd vozidel předkem); *sociální zařízení* (kontejnerové buňky); *šatny* (nemusí být přímo na stavbě, ale v blízkosti); *kanceláře* (nemusí být přímo na stavbě, ale v blízkosti-plány a výkresy by ale měly být přímo na staveništi)

- podmínky pro provádění stavebních prací v ochranných pásmech: **ochranná pásma**: *inženýrských sítí, dopravních sítí, podzemních objektů, podzemních zdrojů vody, vodních toků a nádrží*

- ochrana životního prostředí
- ochrana stávající zeleně

- nakládání s odpady
- dopravní řešení okolí omezeného výstavbou

mimostaveništní a vnitrostaveništní doprava

- **mimostaveništní:** určení příjezdových a odjezdových tras po vnějších komunikacích, nosnost komunikace, kapacita komunikace, velikost transportu, dopravní značení
- **vnitrostaveništní:** návrh s ohledem na objem výstavby, příjezdy a výjezdy ze staveniště, možnosti otáčení vozidel, jednosměrný nebo obousměrný provoz

dopravní řešení okolí omezené výstavbou

- změna dopravního systému s ohledem na zábory stav návrhem na DIR (= dopravně inženýrské rozhodnutí)
- změna dopravního systému na základě DIO (=dopravně inženýrské opatření)

napojení stavby na media

- **pro stavební práce:** elektřina, voda
- **pro sociální zařízení a kanceláře:** elektřina, voda, kanalizace, vytápění, telefon

- **napojení stavby na elektrickou energii:** využití napojovacího místa v místě staveniště, napojení v rozvodném místě, staveništní přípojka, staveništní agregát, vybudování objektu přípojky v předstihu,

- **napojení stavby na vodu:** využití napojovacího místa v místě stavby, přípojka, dovoz v cisternách, vybudování objektu přípojky v předstihu

7) TE zastřešení

práce na střeše

- zaměstnanec vykonávající práci na střeše je nutné chránit proti:
  - a) pádu ze střešních pláštěů na volných okrajích a ale i do světlíků a jiných otvorů
  - b) sklouznutí z plochy střešy při sklonu nad 25° (okraje i otvory)
  - c) propadnutí střešní kcí

A) Ploché střechy

- **provedení nadstřešního zdiva:** komíny, šachty, ...
- **vývody TZB na střechu:** *splašková kanalizace* (kanalizace dříve než odvodnění - někdy nelze => provizorní odvodnění-problematické), *řešení odvodnění* (kanalizace dešťová), *odvětrání, vzduchotechnika*
- **spádové vrstvy:** *násypy, mazaniny*
- **tepelná izolace**
- **vodotěsné izolace** (spoje střídavě, folie na plastové terče kotvené k podkladu): *klad pásů* (jedním směrem, spodní s vrchní posunuty o polovinu, čelní spoje vystřídány – nesmí být průběžné), *přesahy* (čelní 10 -12cm, boční 8cm, pokud možno nevařit na posyp), *klimatické podmínky* (modifikované pásy +5°C – 25°C – ve stínu; oxidované pásy +10°C)
- **ochranné konstrukce:** *nátěry* (antikorozní, reflexní), *násypy* (kačírek, štěrky)
- klempířské konstrukce, hromosvod, nátěry, dlažby, zemní souvrství, obrubníky, lavičky, zábradlí, světlíky, ...

stavebně technologické zásady pro návrh plochých střech

- nosná kce nezávislá na obvodovém plášti
- návrh skladby umožňující rychle provedenou vodotěsnost
- řešení odvodnění (definování a provedení)
- možnost provedení vyústění TZB

kontrola

- **kontrola každé vrstvy:** *spádové* (dilatace, spád, rovinatost pro provedení vodotěsných izolací), *provedení tepelné izolace, odvětrání, vodotěsnost, vyústění na střechu*
- zátopová zkouška

Šikmé střechy

- **provedení nadstřešního zdiva**
- **nosné konstrukce střechy:** krovové, vazníkové
- **podkladní konstrukce pod krytiny:** laťování, bednění, ...
- **pojistná hydroizolace:** ochrana proti pronikání vlhkosti do izolace, průnik par z izolace ven, protivětrná

- **výplně otvorů:** vikýře, střešní okna
- **vývody TZB na střechu:** odvětrání kanalizace, ventilační hlavice vzduchotechniky, anténa, ...
- **tepelné izolace:** může být i v etapě hrubých vnitřních kcí
- **krytiny:** keramika, beton, dřevovláknité, vláknité, tašky nebo desky, plech, plast, živičné pásy, šindele, foliové izolace, ...
- **klempířské konstrukce:** úžlabí, svodové potrubí, žlaby, ...
- trativod, dešťová kanalizace, prostupy střechou, hromosvod, nátěry (kovových kcí hlavně)

tesařské kce

- **provedení krovu – 6 fází:** **1.** osazení pozednice/osazení prahových botek; **2.** osazení vazného trámu; **3.** osazení profilů plných vazeb; **4.** osazení vaznic a pásků; **5.** po zpevnění krovu osazení jalové vazby, kontrola; **6.** laťování, bednění, úklid (předtím pojistná hydroizolace)

tesařské spoje

- *přeplátování* – vytvoření 1 roviny – pláty do poloviny profilu
- *kampování* – 2 rovnoběžné roviny – není zapuštěno úplně do sebe
- *čepy* – šikmé, křížové, s francouzským zámkem
- *čelní spoje*
- *tesařské kramle* – dnes styčnickové desky s trny
- *trámové patky* – ocelový profil s otvory pro hřebíky – požární odolnost špatná
- *trámové patky zapuštěné* – ocelový kolík – překrytý dřevem – lepší požární odolnost
- *desky s prolisovanými trny = gang-nail*
- *desky s otvory pro hřebíky* – tvarové modifikace
- *tesařský hřebík* – zarážky proti vytažení
- *hmoždíky, buldoky, závitové tyče, ...*

dřevěné vazníky

- z výroby, dobré spojení prvků, podle šablony, problém s dopravou – rozměrné prvky, zdvihací prostředek pro montáž

zateplení

- mnoho druhů: pPS, xPS, minerální vlákna, pěněné sklo, ..., panely Isotec (pPS desky s hliníkovým povlakem a s laťováním – můžu rovnou osazovat krytinu)

pojistná hydroizolace

- na latě (řezání přímo na střeše)- může dojít k jejímu poškození (oprava páskou),
- kvalitní, aby vydržela jako krytina
- odpad v podobě pilin (hrozí hniloba, neprůchodnost provětrávání => vysát průmyslovým vysavačem)

difúzní fólie

- pokud tím končí TE zastřešení => pak zateplení v TE hrubé vnitřní kce
- přilepena (proti větru)

pokládka krytiny – nejdřív klempířské kce na to krytina, sněhové zábrany, protivichrové spony, provětrávání (ale zábrany – hmyz, hlodavci, ptáci)

oplechování

- klempířské kce

stavebně technologické zásady pro návrh šikmých střech

- nosná kce nezávislá na obvodovém plášti
- plocha střechy podle skladebnosti krytiny (minimalizace přířezů)
- rychle provést vodotěsnost
- možnost provedení vyústění TZB rozvodu nejpozději do pokládky krytiny a provedení oplechování

kontrola kcí

- nosné kce (rovinatost, spoje)
- podklad pod krytinu (optimální skladebnost krytiny, rozteče latí pro krytinu)
- odvětrávací mezera – dostatečná

- provedení krytiny (spoje, připevnění)
- oplechování (odtok vody-spády) – konvová zkouška

8) TE konstrukce obvodového pláště

- realizované s nosnou kci
- realizované po provedení nosné kce

dokončení obvodových plášťů

- výplně otvorů, tepelná izolace, obklady (včetně vlastní kce), omítky, oplechování, těsnění spár, hromosvod, osvětlení

místo realizace

- z exteriéru/z interiéru/kombinace (např. parapety zevnitř vyzdít, pak okna, pak zvenku plášť; roštový plášť – zvenku vše ale montáž panelů pomocí zdvihacího prostředku s pracovníky v interiéru)

směry postupu výstavby

- vertikálně vzestupný (nekontaktní fasády)
- vertikálně sestupný (provedení omítky sestupný u kontaktních fasád)
- horizontální (doprava/doleva)
- horizontálně vzestupný (fasáda se montuje ještě před úplným dokončením nosné kce)

A) Těžké obvodové pláště (monolitické, montované, vyzdívané)

lícové zdivo

- dnes zpravidla sendvičový systém (skoby z nerezové oceli)
- šablony pro stejnou tloušťku ložných spar
- spára by neměla zdržovat vodu – mrazy
- **zásady projektování:** návrh včetně otvorů dle skladebných rozměrů zdiva (horizontálně – maximální řezání na půlku; vertikálně – nelze zkracovat, návrh velikosti spar, nosný systém obvod pláště vázat na lícové zdivo)

obkladové systémy

- provětrávání: vertikálně!
- latě: směr dle obkladu
- skladba: *zed' – izolace – latě – difúzní folie – kontralatě – desky/ zed' – izolace s kotvami (difúzní větotěsná zábrana) – kontralatě – obklad*
- nasávací a výfukový otvor – dostatečný přístup vzduchu, protihmyzová mřížka, odvod vody

kontaktní systém s omítkou

- na desky z čedičové nebo minerální vaty, nebo na PS (problém je kondenzace vody – „nedýchá“)
- nerezové, pozinkované profily

způsob provádění

- zakládací lišta s okapničkou
- zateplení: desky se lepí na vyrovnaný podklad, kladou se na vazbu nebo šachovnicově (kotevní terče)
- osazení profilů pro hrany (profily se sítkou, na lepící tmel)
- nanesení tenké vrstvy lepícího tmele v celé ploše (3-5 mm, pomocí kovové stěrky)
- do vlhkého tmele se vtlačí plastová síťka (někdy i 2x – rohy, namáhaná místa)
- další vrstva lepidla (na sítku, slouží jako podklad pro omítku, pomocí kovového hladítka)
- vytvrnutí
- penetrační nátěr dle typu omítky
- tenkovrstvá omítky (3-5mm)
- **povrchové úpravy:** *struktury* (vliv zrnitosti kameniva, vliv typu použitého nástroje, vliv způsobu hlazení); *silikátové a silikonové omítky* (probarvené, možnost čistit tlakovou vodou), *jednotlivá omítky bez spar* (musí se provést najednou – přerušení je viditelné)

B) Lehké obvodové pláště (prvky, rošty, dílce, panely); různé materiály (dřevěné, kovové, kovoplastické, skleněné, kombinace)

C) Pohledový beton jako obvodový plášť

- specifické
- vytvářen v rámci nosné kce
- **struktura a barva kčního betonu:** *návrh rozmístění desek, viditelná místa po spínacích šroubech* (otvor po odbednění – zalepení prefa zátkami), *viditelné pracovní spáry, barva dle použitého cementu, kameniva, množství vody* (vyšší hodnota – barva světlejší, méně – tmavší), *povrch dle obtisku navržené struktury* (dřevěná prkna: hoblovaná/nehoblovaná – chloupky, odvedení vlhkosti, tmavší beton, pozor na vyhnití; trapézové plechy; speciální folie a vložky: vysoká obrátkovost, rozmanité – na bázi PS, protlačovaných plastů, pryžových folií), *barvený kční beton* (povrch navržen, ztrácí se charakter přírodního betonu, zpravidla prefabrikáty, příměsí do cementu: probarvená vrstva jen ve vnějším líci), *povrch dle obtisku navrženého struktury bednění opatřené nátěrem* (ztrácí se charakter přírodního betonu), *pórovitost* (po vypařování vody, zamezení zem-drain folií – zkvalitnění betonu)

zásady struktury a kvality pohledového betonu

- snadné odbednění, aby nedošlo k poškození => otevřený tvar
- tloušťka betonové kce min. 8-10 cm
- mohou vznikat kaverny (mezery)
- spáry vždy viditelné: můžeme architektonicky pojednat a zdůraznit – např. vložené latě návrh skladby s viditelnými zůstatky po spínacích šroubech
- provádění firmou se zkušenostmi s monolitickým pohledovým betonem!!!
- jednotný typ povrchu bednicí desky
- použití stejného cementu a kameniva
- použití stejného vodního součinitele
- betonování jednotlivých vrstev nejpozději do 1 hodiny (před začátkem tuhnutí betonu)
- dobré zhutnění čerstvého betonu (nejlépe samohutnící beton s plastifikátorem)

9) TE Hrubé vnitřní kce

- betonové podlahy (betonář), příčky (zděné-zedník, sádkartonové-sádkartonář), topení (topenář), vodovod a kanalizace (instalatér), elektro (elektrikář), regulace (elektrikář), zabezpečení (elektrikář), sprinklery (instalatér), plyn (plynař), ...

A) Hrubé příčky

- **realizované s HVS** (*ŽB montované* – montážník, zámečnick; *ŽB monolitické* – železář, tesař, betonář)
- **realizované po HVS – těžké** (*vyzdívané* – zedník, člení prostor objektu pro provádění hrubých podlah, hrubých podhledů a hrubých rozvodů TZB; *monolitické* (monierky) – 1strana bednění, výztuž, betonáž, postupné dobedňování
- **realizované po HVS – lehké** (montované) (*SDK* – sádkartonář; *prosklené* dle rámu – sklenář+kov – zámečnick/dřevo – truhlář/plast – montážník plastových rámu oken

zděné příčky

- **směr postupu výstavby:** *především vertikálně sestupný* (po vyzdění průhyb kce, musí se počkat, než mám stavbu až po střechu); *vertikálně vzestupný* (vynechání mezery u stropu, mezery dobré i kvůli rozvodům)
- vytváření otvoru: vyzdění otvoru => dodatečné vsunutí ocelové zárubně (zedník) => dozdění/osazení zárubně (zedník) => dozdění přímo kní/vyzdění otvoru => začištění => montáž obložkových zárubní až v TE dokončovacích kci a kompletací (truhlář)

sádkartonové příčky (podobně i další deskové příčky)

- osazují se na kci – dřevěnou nebo kovovou
- vyměří se osazovací profily s pružnou podložkou (vyrovnává nerovnosti při dotvarování)
- **středové příčky:** rám => z jedné strany opláštím => rozvody (někdy 2 rámy a mezi vybavení TZB) => plastové utěšňovací profily (proti poškození) => montáž izolace => opláštění druhé strany
- samořezné šrouby
- spáry vyplňuje sádkartonářská sádra (až 4 hodiny netuhne, nechrání prvky proti korozi)
- použití nerezového nářadí – stěrka, ...

B) Hrubé omítky

- vyrovnávají nerovnost podkladů – 1-1,5 cm – jádrová omítka (především u zděných kci)
- na ni nanášena další vrstva – štuková omítka
- monolitické (jádrové)/suché montované

směry postupu výstavby

- vertikálně vzestupný/vertikálně sestupný
- v podlaží po prostorech vytvořených dělicími kcmi
- s ohledem na chodby jako transportní trasy

technologické přestávky před malbou!

- vápenné, vápenno-cementové: 4-6 týdnů
- cementové: 1-2 týdny
- sádrové 1-2 dny

provádění hrubých omítek mokrých

- omítníky: maltové terče a z nich pruhy => omítání plochy mezi dvěma omítníky
- ruční nahazování (lžící)/čerpádem s pistolí (stříkání na stěnu)
- stržení přebytků hliníkovou latí
- srovnání a hlazení – dřevěné nebo plastové hladítko, krouživý pohyb, předpoklad je další vrstva – štuková omítka

provádění suchých hrubých omítek – sádrokartony

- SDK se přilepí maltou ke stěně
- srovnání desek do roviny
- (popř. i zateplení a na něj pak SDK)

- **sanační omítky:** malý difúzní odpor, se sanačními malbami, vždy dodržovat systémy od jednotlivých výrobců (nekombinovat)

C) Hrubé podlahy

směr postupu výstavby

- vertikálně vzestupný
  - vertikálně sestupný
  - v podlaží po prostorech vytvořených dělicími kci
- určení směru postupu na podlaží ve vztahu k umístění výtahu a transportních tras, s ohledem na chodby
- na beton se může vstoupit po 3 dnech (aby nebyl mechanicky poškozen => ochrana – osb desky, geotextilie, ...)

Pro halové objekty:

monolitické

- betonové mazaniny (5-15cm, velikost frakce kameniva maximálně 1/3 tloušťky vrstvy) a potěry (cementové 3-7cm, s výztužnou sítí)
- samonivelační (1-5cm)

montované těžké (pomocí zdvihacích prostředků)

kombinované

Pro vícepodlažní objekty:

monolitické

- betonové mazaniny a potěry (viz výše)
- samonivelační

suché montované lehké

zdvojené montované

příprava a izolace podlah

- dokončení hrubých rozvodů TZB
- provedení vodotěsné a protiradonové izolace (přilepena k celé ploše)
- výztuž (oka 20x20 cm, průměr 4mm)
- beton oddělit dilatačními páskami od stěn (=těžké plovoucí podlahy): bez pásek-trhliny, žádná kročejová neprůzvučnost, poškození stěn rozpínavostí betonu
- 1m nad čistou podlahou **váhorys:** ve všech místnostech, určující pro výplně otvorů, radiátory, vyústění TZB, měří se šlajfkou (2 skleněné trubice + tekutina) nebo nivelačním přístrojem

úpravy povrchu betonové podlahy

- 2 vodící lišty, mezi které se vylije beton => vibrování (vibrační lať) => urovnání povrchu (popř. hlazení, hladítka dle povrchu) => případný posyp do „živého“ => další hlazení => ošetřování vodou
- u velkých ploch dodatečné prořezávání dilatačních spar
- strojní hladíčky – kulatý vysavač na tyčce/ruční hladíčky – velké stíradlo, dřevěné či ocelové hladítko, zdrsnění kořínkovým rýžákem
- hlazení začíná po 2-3 hodinách - není dokončená doba tuhnutí!

samonivelační potěry

- dorovnání vlastní gravitací – na speciálním dvouvrstvém papíru nebo na izolaci
- od zdi odděleno páskou s folií – dilatace!
- podlahové topení 2 vrstvy potěru
- od zdi odděleno i u suchých procesů!
- provádění: příprava podkladu => položení folie => váhorys => čerpání potěru a uložení => hlazení (lehké dorovnání) => samonivelace

s podlahovým topením

- očištění nosné kce podlahy => položení dilatační folie => položení desek (systémové) => položení hadic topení (uchyceny příponkami) => zalití první vrstvy (někdy se přidá roznášecí výztuž) => druhá vrstva

suché podlahy

- roznášecí vrstvy z desek
- násyp mezi vodící lišty – sádrová drť
- např. Farmacel: desky voštinové + násyp, mezi desky ve spojích vtlačeno lepidlo, spojení pneumatickou sponkovačkou

zdvojené podlahy

- pro rozvody TZB: někdy jsou vyvedeny i pomocí krabice na povrch (elektro)
- konstrukce s rektifikovatelnými podložkami
- povrch z desek: velké hmotnosti, montáž a demontáž pomocí přísavek

D) Hrubé podhledy

E) Hrubé rozvody TZB

technologické řazení hrubých rozvodů podle:

- **rozměrnosti** (vzduchotechnika), **způsobu spojování**, **možnosti tolerance** (kanalizace), **umístění ve stoupačce** (plyn mimo stoupačky) **nebo podhledu**

montáž strojoven TZB - osazení v TE dle rozměru a hmotnosti a možnosti transportu do objektu

- strojovny VZT a chlazení
- kotelny a výměňkové stanice
- transformovny, rozvodny, akumulátorovny
- ČOV, lapoly, usazovací nádrže

schéma postupu výstavby

- pro každý rozvod TZB samostatně
- **postup**: zahájení montáže od zdroje příslušného TZB (od přípojkové skříně, od strojovny, od rozvodny, ...) => přístup ke stoupačkám => stoupačky => hlavní horizontální tahy => ostatní tahy
- u kabelových vedení minimalizovat spoje (cívky kabelů až o délce 500m) – od rozvaděče k rozvaděči! (rozhoduje zátažná délka)

montáž hrubých rozvodů TZB

- **drážky**: *frézování* (odsávání prachu), *vysekávání*; minimalizace zakrývání, především pro zděné (pod omítku)
- **montované na rošty, žlaby či nosiče**: na omítce, pod podhledem
- v kci podlahy (topení, podlahové topení)
- průchod stěnou nebo stropem: vrtání korundovými a diamantovými vrtáky a kotouči
- izolace vodovodních a teplovodních rozvodů
- protikoroziní nátěry kovových rozvodů

- možnost provedení deskových příček jen z jedné strany!
- u dřevěných panelů již s chráničkami pro kabelová vedení
- protipožární ucpávky
- ochranné nátěry a izolace

montáže elektrorozvodů (kabelové rozvody)

- **kabelové třmeny** (variabilní, možnost přidání): vyvrtání otvoru => vložení hmoždinky => přišroubování třmene => přiložení kabelu => odchlípnutí třmene a vložení kabelu
- **trubková přichytka**: vyvrtání => hmoždinka => přišroubování => montáž kabelového vedení v „husím krku“
- **koryta** plechová/drátová (snadná modernizace a přidávání, přechod na stěnu po žebříčcích)
- **v lištách**

montáž trubních rozvodů

- **ve vysekaných drážkách**
- **konstrukce či táhla s objímkami**: rozevření objímky => vložení trubky => spojení objímky => sevření objímky
- **kovové rošty**

10) Vnitřní dokončovací konstrukce a kompletace

A) Dokončovací kce

- **konstrukce uzavírající a dokončující povrchové úpravy** (stěn, podlah, stropu, kcí), **těsnění a tmelení, tenkovrstvé omítky** (zedník, omítkář), **sádkartonové omítky, obklady** (keramické-obkladač, kamenné-kameník, obkladač), **malby** (malíř), **nátěry** (natěrač), **tapety** (tapetář), **dlažby** (keramické-obkladač, kamenné-obkladač, kameník), **podlahy** (dřevěné-truhlář, stěrkové-plastbetonář, svitkové, kobercové-kobercář), **podhledy** (dřevěné-truhlář, sádkartonové-sádkartonář)

B) Kompletace

- montáž a osazení konečných prvků
- **TZB**: zařizovací předměty, baterie, elektrokrabice, zásuvky, svítidla, vyústky VZT, kuchyňské zařízení, ...
- **truhlářské a zámečnické kce**: madla, obložení, zábradlí, vestavěné skříně, *obložkové zárubně* (dokončené čisté podlahy => omítky+malba => montáž obložek => montáž dveřních křídel => montáž kování-kličky a zámky => zabezpečení-např. čtečky karet => montáž informačního systému-budovový, evakuační, pro slepce, ...)
- **sklenářské kce**

vnitřní omítky tenkovrstvé

- materiál v pytlích
- rozdělení v kbelících pomocí nástavce na vrtačku
- hladítka natahovací nerezová a plastová
- hladítka hladící plastová, pěnová, filcová, ... => určení struktury omítek dle směru, způsobu hlazení a materiálu
- maximální tloušťka do 5mm
- strukturování: válečky, zubová hladítka (především ale pro obklady), štetka a malířský váleček (tupování), ...
- přírodní podoba/doplnění malbou/probarvené
- podklad penetrován nátěrem (<=pozor na odbedňovací oleje)

keramické obklady

- **postup**: zaměření ploch pro obkládání => vytvoření spárořezu => roztřídění obkladaček (především pro nižší třídy) => rozměření => určení řídicích obkladaček a linií => situování přířezů (přířezy min. ½ obkladačky) => řešení umístění vývodů TZB a umístění zařizovacích předmětů => samotné umístění vývodů a kotevních prvků pro zařízení TZB => natažení stěrkové vodotěsné izolace hladkým hladítkem (podlaha včetně soklu, vana a sprcha) => natažení lepící stěrky zubovým hladítkem (lepící stěrky pro dané prostředí-vlhkost, teplota,...; někdy vícevrstvé systémy) => přilepení řídicí obkladačky dle rozměření => lepení obkladaček s distančními křížky => technologická přestávka => spárování
- kovové a plastové lišty pro nároží, zakončovací obkladačky pro nároží, obkládání se spárou (vybroušení obkladu po úhlem 45°)
- snaha o zakrytí nebo schování přířezových hran

dřevěné obklady

- vyvažování vodováhou
- opět řešení přířezů v koutech

- lišty pro nároží a kouty, nároží s přibroušením do úhlu 45°, překrývané nároží
- dilatace min 1cm od stěn (značné objemové změny) – krytí lištou
- zajištění vysušení sousedních konstrukcí a vzduchu (podobně pro další dřevěné kce na stavbě)
- **pro ustálené vlhkostní poměry objektu:** rozbalit, den nechat pojmout vlhkost místnosti/**pro neustálené vlhkostní poměry:** nechat zabalené v originálním obalu, vybalovat před použitím, dilatace!
- **palubky:** vnitřní a vnější, pero+drážka (=> možnost dilatace), vertikální provětrávaná mezera u vnějších palubek, izolace spíše vláknité; *přibíjení hřebíky* (přes nástavec) a *šroubování, lepení* (pouze pro vnitřní, polyuretanové nebo epoxidové lepidlo, nutná velice nízká vlhkost podkladu <4%), *přibíjení pomocí příponky*
- **řezání:** *přímočará pila* (jakékoliv tvary výřezů), *ruční kotoučová pila, stojanové pily* (jemné zuby, pro všechny dřevěné materiály, výborná čistota řezu)

malby

- barvy na stěny!
- **způsoby nanášení:** *štetcem, válečkem, stříkáním, speciální techniky* (vzorovaný váleček, houba, hadr, špachtle, ...)
- provádění na jádrové vápenné (vápenno-cementové) omítky až po 4-6 týdnech, na cementovou jádrovou omítku za 2 týdny, na sádrové omítky za 2 dny
- **postup:** oprava nerovností a ulomených rohů stavební sádro (tuhnutí kolem 10minut) => broušení povrchu (odstranění vyplavených kamínků) => nanesení vápenné malby štetcem – pačok (zároveň odstranění prachu) => provedení 1. vrstvy malby => provedení 2. vrstvy (po zaschnutí první)
- **volba a kontrola barevnosti:** volba barvy dle vzorníku (nevýhoda malé plochy vzorku), v rámci realizace na provedení zkušebních vzorků na stěnu v reálné místnosti, po zaschnutí kontrola barevnosti, potvrzení čísla barvy do stavebního deníku; namíchání několika vzorů barevných odstínů, přesný zápis receptury míchání, zkušební malba v reálné místnosti, zkušební přenosné vzorky, po zaschnutí kontrola barevnosti a rozhodnutí o volbě barvy, potvrzení a podepsání přenosných zvolených vzorků (zhotovitel, investor, popř. památkáři)
- **kontrola:** přilnavost k povrchu, rovnoměrnost malby (jednotlivá plocha, dnešní barvy jsou z tohoto pohledu bezproblémové), podle druhu barvy další kritéria (nestíratelnost, vodoodpudivou, ...)

nátěry

- pro dřevěné a kovové kce
- záruky běžně maximálně 5 let
- **syntetické** (epoxidové)
- **vodou ředitelné** (na bázi PVAC): kratší životnost
- **způsoby nanášení:** *štetcem, válečkem, stříkáním, speciální techniky* (vzorovaný váleček, houba, hadr, špachtle, ...)
- **nátěry hladké:** velmi hladké povrchy; oprava nerovností tmelem (akrylátový nebo syntetický) => broušení => nanesení podkladního nátěru => tmelení a broušení => nanesení nátěru => tmelení a broušení => nanesení nátěru
- **nátěry lazurovací:** zachovávají kresbu dřeva; broušení povrchu => nanesení lazurovacího laku (nebo mořidla, tato vrstva určuje barvu-vsákně se do dřeva) => broušení => nanesení 1. nátěru tónovaného nebo bezbarvého laku (projevují se tahy štetce) => broušení => nanesení konečného nátěru tónovaného nebo bezbarvého laku
- lesklé, matné, polomatné
- *interiérové* (pro konstantní prostředí, tvrdší, pevnější) a *exteriérové* (velké změny podmínek, pružnější, menší pevnost, s UV filtrem)
- **volba kontrola barevnosti:** volba barvy dle vzorníku (nevýhoda malé plochy vzorku, menší barevné škály), v rámci realizace na provedení zkušebních vzorků v reálném prostředí, po zaschnutí kontrola barevnosti, potvrzení čísla barvy do stavebního deníku; namíchání několika vzorů barevných odstínů, přesný zápis receptury míchání, zkušební malba v reálném prostředí, zkušební přenosné vzorky, po zaschnutí kontrola barevnosti a rozhodnutí o volbě barvy, potvrzení a podepsání přenosných zvolených vzorků (zhotovitel, investor, popř. památkáři)
- **kontrola:** přilnavost, rovnoměrnost nátěru, hladkost, tahy štetce, tloušťka (především pro vnější, antikorozi úprava, na vzorku vryp a měření/měření odporu)

montáž interiéru

- kuchyně (varné soustavy)
- jídelna (výdejové pulty)
- archiv (archivační boxy)
- zasedací místnost (projekce, sezení, VZT, ...)
- ...